

M. Parathomopoulos, Ἐξήγησις Ἰωάννου Γραμματικοῦ τοῦ Τζέτζου εἰς τὴν Ὀμήρου Ἰλιάδα, Athens: Academy of Athens, 2007.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀποχρώντως περὶ τοῦ γένους ἐρρήθη τοῦ ποιητοῦ. Εἰ δέ τις καὶ ἔτι περὶ τε πατρίδος αὐτοῦ καὶ πατρὸς διαμάχοιτο, ἐκχωρῶ μὲν ἐκείνῳ καθ' ὅσον οἱ αἰρετόν ἐστι περὶ τούτων πολυπραγμονεῖν καὶ διαμάχεσθαι, ἐγὼ δὲ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀφέμενος, πατρίδα φαίην ἂν εἰκότως Ὀμήρῳ τὴν ἑαυτοῦ ἀρετὴν καὶ τὴν ποιήσιν, ἣν ὁ παγγήρως χρόνος τῇ λήθῃ οὐκ ἀπεμάρανε. Πατέρας δὲ αὐτοῦ τοὺς ἡμιθέους ἐκείνους καλῶ καὶ τοὺς ἥρωας· τέκνα δὲ τοὺς ἀπανταχῇ γῆς καὶ θαλάττης τῶν ἐκείνου ἐπῶν ἐπιγνώμονας.

2) οὐλομένην, ἢ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε

οὐλομένην· ὀλομένην καὶ οὐλομένην· ὀλοὸν καὶ οὐλοὸν καὶ οὐλον τὸ ὀλέθριον· ὡς τὸ μόνος μούνος, Ὀλυμπος Οὐλυμπος καὶ τὰ ὅμοια ἐκτάσεις εἰσὶν Ἰωνικά. Οἱ Ἴωνες γὰρ τὸ ο εἰς ου τρέπουσιν· οἱ δὲ Δωριεῖς, τὸ ου εἰς οἱ καὶ εἰς ω· τὰς γὰρ Μούσας Μοῖσας καὶ Μάσας λέγουσι, καὶ τοὺς κύνας τῶς κύνας·

καὶ τὸς κύνας ἔλαφος ἔλκοι·

οὐλον σημαίνει δὲ κατὰ τοὺς παλαιούς ἐξηγητάς· τὸ ὀλόκληρον, ὡς τό,

οὐλον ἄρτον ἐλών·

τὸ ὑγιές, ὡς τό,

οὐλέ τε καὶ μάλα χαῖρε, θεοὶ δέ τε ὄλβια δοῖεν·

τὸ συνεστραμμένον, ὡς ἐπὶ τῶν τριχῶν, ὡς τό,

γυρὸς ἐν ὁμοίῳ, μελανόχρους, οὐλοκάρηνος·

καὶ τὸ ὀλέθριον, ὡς τό,

βάσκ' ἴθι, οὐλε Ὀνειρε·

καὶ τό,

οὐλομένην, ἢ μυρί' Ἀχαιοῖς.

Οὐλον καθ' ἡμᾶς καὶ τὸ μέρος τοῦ σώματος, ὡς φησὶν Αἰσχύλος,

οὐλοισιν ἐξήμελξας εὐτραφὲς γάλα.

Οὐλον καὶ τὸ μαλακόν, ὡς τό,

χλαινάων τ' ἀνεμοσκεπέων οὐλων τε ταπήτων.

Τὸ δὲ οὐλόμενος καὶ οὐλοόφρων ψιλωτέον, εἴτε ἀπὸ τοῦ ὄλλω τὸ ἀπόλλω τις τοῦτο ἐτυμολογοίη, εἴτε ἀπὸ τοῦ ὄλος ὁ πᾶς, καθ' ἓνα μὲν λόγον, ὅτι οἱ Αἰολεῖς τε καὶ Ἴωνες πάντα τὰ παρ' ἡμῖν δασυνόμενα ψιλοῦσι καὶ διὰ ψιλῶν συμφώνων ἐκφωνοῦσιν· ἔστι δὲ καὶ δημόθρους κανῶν λέγων, ὅτι τὰ ἀπὸ τοῦ <ο> εἰς ου τραπέντα ψιλοῦσι, κἂν δασυνόμενον εἶχον τὸ ο, ὡς τὸ ὄρος τὸ ὀροθέσιον, οὔρος, ὄρανός οὐρανός καὶ τὰ ὅμοια· καὶ ἄλλως·

τὸ υ πλεονάζον ψιλοῖ τὰ πρὸ αὐτοῦ φωνήεντα.

ἦ· ἦτις, Ἰωνικόν· ἄ, Δωρικόν· αἶ, Αἰολικόν· ἦτε, Ἀττικόν· ἦτις, κοινόν.

μυρία· μύρια προπαροξυτόνως τὰ δεκακισχίλια νοητέον· μυρία δὲ παροξυτόνως ἀπλῶς τὰ πολλὰ καὶ τὰ θρηνητικά.

Ἀχαιοῖς· πόθεν ἐκλήθησαν Ἀχαιοί; Ξοῦθος ὁ Αἰόλου καθ' Ἡσίοδον ἀδελφός, καὶ οὐχὶ κατὰ τινος παῖς, ἀγόμενος εἰς γυναῖκα Κρέουσαν τὴν Ἐρεχθέως θυγατέρα, ἔσχεν ἐξ αὐτῆς Ἴωνα καὶ Ἀχαιόν· καὶ ἀπὸ μὲν Ἴωνος οἱ Ἀθηναῖοι ἐκλήθησαν Ἴωνες· οἱ δὲ περὶ τὴν Πελασγίαν,

ἦτοι τὴν Φαρσαλίαν καὶ Λάρισαν, κυριεύσαντος αὐτὴν τοῦ Ἀχαιοῦ, Ἀχαιοὶ μετεκλήθησαν, Ἕλληνας πρότερον ὠνομασμένοι ἀπὸ Ἑλληνος, τοῦ πάππου αὐτοῦ. Ὅτι δὲ (45)

Ξοῦθος Αἰόλου ἀδελφός ἦν καὶ οὐ παῖς Ἡσιόδος φησὶν·

Ἕλληνας δ' ἐγένοντο θεμιστοπόλου βασιλῆος

Δωρός τε Ξοῦθός τε καὶ Αἴολος ἰππιοχάρμης.

ἄλγεα· ἀλέγω τὸ φροντίζω· ἄλεγος καὶ ἄλγος, συγκοπῆ Αἰολικῆ· αἶ γὰρ συγκοπαὶ τῶν Αἰολέων.

J.F. Boissonade, Tzetzae Allegoriae Iiadis: accedunt Pselli Allegoriae quarum una inedit, Paris, 1851 (repr. 1967).

ΑΛΛΗΓΟΡΙΑΙ ΙΛΙΑΔΟΣ Α

— Τῆς Ἄλφα ἢ ὑπόθεσις Ὀμήρου ῥαυφδίας, (1)
ἵνα πρὸς σὴν ὠφέλειαν πάλιν ἐπαναλάβω,
τάδε δηλοῖ κατὰ λεπτὸν ἄπερ ἐνθάδε φράσω.
— Ὁ Ὀμηρος ὁ πάνσοφος τὴν γνῶσιν τὴν οἰκείαν
ὡς Καλλιόπην, ὡς θεάς, ὡς Μοῦσαν παρεισάγων, (5)
ἀνερωτᾷ τὸ αἴτιον ὀργῆς τῆς Ἀχιλλέως,
ἄφ' οὗ πρὸς Ἀγαμέμνονα διήχθρευσεν ἐρίσας.
Ἦ δὲ φησίν, ὡς πρὸς αὐτὸν δῆθε, πᾶν τὸ βιβλίον,
οὕτως ἐντεῦθε τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου ποιουμένη.
— Ὁ τῆς Λητοῦς καὶ τοῦ Διὸς Ἥλιος παῖς Ἀπόλλων (10)
— Ὁ τῆς Λητοῦς καὶ τοῦ Διὸς Ἥλιος παῖς Ἀπόλλων (10)
τῆς ἔχθρας καὶ τῆς μήνιδος αἴτιος ἐγγέγονει·
ὁ Χρῦσης γὰρ ἦν ἱερεὺς Ἀπόλλωνος Ἥλιου, @1
ἦγουν σοφὸς καὶ ἐπωδός, ἀστρονομῶν καὶ μάγος,
ἐκ τοῦ ἡλίου σύμπαντα ποιῶν καὶ σὺν ἡλίῳ.
Οὗτος τὸ στέφος τοῦ θεοῦ τὸ δάφνινον κατέχων (15)
καὶ σκῆπτρον τούτου τὸ χρυσοῦν, καὶ περισσὰ δὲ δῶρα,
ἦλθεν ἐξωνησόμενος αὐτοῦ τὴν θυγατέρα.
Οἶον, ἵνα σαφέστερον τὸ πᾶν σοι διαρθρώσω,
ὁ Χρῦσης, ὄνπερ εἶπομεν ἀστρολογοῦντα μάγον,
ἐστολισμένους μαντικῶς καὶ μαγικῶς εἰσηλθε, (20)
χερσὶ κατέχων στέφανον Ἀπόλλωνος Ἥλιου,
τουτέστιν εὐωδέστατον θάλλοντα κλάδον δάφνης,
ἧς, περιτρέχων ἡλιος τὸν κύκλον τὸν τοῦ χρόνου,
θάλλουσαν δέδορκεν ἀεὶ, μὴ χέουσαν τὰ φύλλα·
καὶ σὺν αὐτῷ κατεῖχε δὲ καὶ τὸ χρυσοῦν τὸ σκῆπτρον, (25)
τιμίαν ῥάβδον μαντικὴν· χρυσῆ γὰρ οὐχ ὑπῆρχεν,
ἀλλὰ ξυλίνη καὶ κυρτή, χρήσιμος δὲ μαντείαις·
κατὰ τῆς γῆς γὰρ χέοντες τέφραν ἐκ τῆς ἐστίας
τῆ ῥάβδῳ ταύτῃ τεχνικῶς ἔγραφον τὰς μαντείας,
βλέποντες πρὸς τὸν ἥλιον καὶ λέγοντες τὸ μέλλον· (30)
ταύτην τὴν ῥάβδον Πλούταρχος λίτυον ὀνομάζει, @1
λίτους δὲ Κοκκειανὸς Κάσσιος Δίων λέγει.
— Οὕτως ὁ Χρῦσης μαντικῶς ἐστολισμένος ἦλθε
σὺν δώροις ὠνησόμενος αὐτοῦ τὴν θυγατέρα.
Ὡς δ' Ἀγαμέμνων μετ' ὀργῆς ἐξήλασεν ἐκεῖνον, (35)
ἠῦξάτο τῷ Ἀπόλλωνι ὁ Χρῦσης καθ' Ἑλλήνων,
ἦγουν ἐπηύξατο σφοδρὸν τὸν ἥλιον γενέσθαι.

F.S. Lehrs (post I. Bekker), "Joannis Tzetzae, Antehomerica, Homerica et Posthomerica," in F.S. Lehrs and F. Dübner (eds), Hesiodi Carmina [Paris: Didot, 1840].

ΤΑ ΚΑΘ ΟΜΗΡΟΝ.

Ἀὐτὰρ ἐπεὶ τό γ' ἄκουσεν Ἀχιλλεὺς ὀβριμόθυμος, (1)
ὡς Βρισηΐδος εἵνεκα τοιάδε ἔργα γέγοντο,
δάκρυε μὲν Παλαμήδεα, τὴν δ' ἐφέηκεν Ἀχαιοῖς,
αὐτὸς δ' αὐτ' ἀπέπαυσε μάχης πολέμοιό τε πάμπαν.
Πρὸς δέ γε λοιμὸν Ἀπόλλων, ἠέλιος μέγας, ἦκεν· (5)
θνησκον δ' Ἀργεῖοι, Παλαμήδεος οὐκέτ' ἐόντος, @1
ὄς λοιμούς τε πρόφασκε καὶ ἀλθεστήρια τούτων.
Ἐρῶες δ' ὡς ἔμαθον λοιμὸν τε χόλον τ' Ἀχιλῆος,
οὐκέτι πύργων ἔνδοθι οὐδὲ πόληος ἔμμινον,
ἀλλ' ἄρα προφρονέως πυλέων πετάσαντες ὀχῆας (10)
ἄχρι νεῶν κατέβαινον ἰδ' Ἀργείους ἐδάϊζον.
Οἱ δ' ἄρα δαμνάμενοι λοιμῶ καὶ χεῖρεσι Τρώων,
ἐξ ἀπάταισιν ὄνειρου πανσυδῆι ἐχέοντο,
Τρωσὶν ἐναντίβιον πολεμίζειν ἰμείροντες.
Ἐπεισασμένοισι δ' ἔδοξε δύο προμάχεσθαι ἀπάντων, (15)
ὄς δ' ἂν νικήσῃ, Ἑλένην φορέειν σὺν ἐταίροις·
ἐκ δ' ἔθορε Τρώων Πάρις, Ἀργείων Μενέλαος.
Ὡς Πάρις ἠτήθη δέ, Τρῶες ὄρκια χεῦδον·
αὐτίκα γὰρ Μενέλαον Πάνδαρος ἔμβαλεν ἰῶ.
Οὐδ' ἔλαβεν κῦδος, δόξης δ' ἀπόερξεν ἑαυτόν· (20)
τὸν μὲν γὰρ Μαχάων ἰήσατο, φάρμακα πάσσω,
Τρωσὶ δὲ καὶ Τροίῃ καὶ Πανδάρῳ ἔπλετο πῆμα.
Τόξα γὰρ οἱ ἐρύοντι κακάγγελος ἤλυθεν αἴσα,
ἀστὴρ παμφανόων, σῆμα πολέμοιο, κομήτης,
Ἀθηναίη Ὀμήρου, τὴν ῥα Ζεὺς προΐαλλεν. (25)
Ἐν δὲ θεοὶ ἀλλήλους ὄρων ἤματι κείνῳ,
ὀκρύνεις Κρόνος ἠδέ τε Ἄρης ὀβριμόθυμος,
οἱ ῥα τε δόξης αἰζηοὺς πολέμων ἀπόερξαν,
αὐτοὺς δ' αὖ κατέπεφνον, σφῶν δὲ πόληας πέρσαν,
εἴ κεν ἐπ' ἤματι τοίῳ ἀριστεύειν ποθέωσιν, (30)
ὄτε χρονοκράτορα θάτερος θάτερον ποιήσῃ,
ἢν ἀρχὴν ὀπάσας, ἢ οἴκοις ἀντιάσειεν
ἢ θάτερος θατέρου ἢ Κρόνος Ἡελίοιο·
Ὡς τότε εἰσορόωντες Τροίῃ κήδεα τεῦχον.